

Oljupengar fyrst og fremst til at menna útjaðaran

Skotar hava vundið nógvar pening úr oljuni. Tað er so í evsta tíma, at teir hava innsæð, at hesin peningur er væl givin út, tá hann kemur útjaðaranum til góðar. Tað eiga vit at leggja okkum í geyma longu nú, áðrenn oljavinna hevur tikið dyk á seg heldur formaðurin í Vinnunevndini

VINNUNEVD Á FERÐ
Jan Müller

Í farnu viku var Vinnunevndin og umboð fyri Oljumálastýrið á kunningarferð í Skotlandi. Formaðurin í nevndini, Henrik Old er sera fegin um ferðina og heldur hann, at Oljumálastýrið, sum átti stóran part av fyrireikingini, eigur stóra tókk fyri sítt professionella arbeiði. Skráin varð sera fjølbroytt og varð vitjað á fleiri plássum, har umboðini fingi innlit í bæði fiskivinnu, oljuvinnu og útjaðaramenning. Henrik Old visir á, at Vinnunevndin er tann tingmannanevndin, sum fevnir mest víða og tí var tað eisini umráðandi at brúka ferðina til eina breiða kunning innan fleiri samfelagsøki. Alt tað, sum triggir landsstýrismenn takast við, endar í Vinnunevndini tvs. teir, sum umsita fiskivinnu, vinnu- og oljumál. Hann dylur ikki fyri, at nevndarlimirnir heimafturkomnir hava víðkað sín sjónarring og hava fingið eina vitan, sum teir kunnu fáa nógvar brúk fyri í sínum arbeiði á tingi.

Vitjað varð á fiskamarknaðinum í Peterhead, á gasterminalinum í St. Fergus, á høvuðskrivstovunum hjá oljufeløgnum Amerada Hess og Agip og hjá Robert Gordon Institute of Technology, sum er ein

trygdarvenjingarstøð. Vitjanin á Robert Gordon stovninum fyri trygd nakað varð nettup nakað, sum Vinnunevndin hevði stórt gagn av, tí trygdarspurningar fevna bæði um fiski- og oljuvinnu.

Útjaðarin

Formaðurin í Vinnunevndini heldur vit hava nógvar av læra av skotum á teimum ymsu økjum og her hugsar hann ikki minst um tað arbeiði, sum verður gjørt fyri at betra um trivnaðin á smáplássunum og á teimum mongu oyggjunum kring Skotland. Her er nevnliga eitt ótal av oyggjum, sum eru í sama báti sum fleiri av útjaðaraoyggjunum í Føroyum og har størsti trupulleikin hevur verið fráflytingin av teimum ungu. Tey ungu fara til stórbýrnar at nema sær útbúgving og koma so ikki aftur. Myndugleikarnir hava sett nógvar pengar av til at bota um henda óhepna útviklingin. Sjálvr heldur Henrik Old, at hetta er nakað, sum vit eiga at taka upp í Føroyum eisini, nevnliga hetta at raðfesta útjaðaraøkini hægr við at seta munandi peningaupphæddir til ymisk endamá. Ikki sum í dag, har man nú hevur fingið ein landsstýrismann at taka sær av útjaðaramálum, og har tað so bert verða settar 300.000 kr. til hetta øki á figgjarlógini. Hevði upphæddin verið 3 mill. kr. so var tað nakað at tosa um. –Nú var landsstýrismaðurin í útjaðaramálum við á ferðini, so hann hevur fingið nakað at hugsa um, nú hann hevur sæð, hvussu næstu grannar okkara raðfesta útjaðaramenningina.

Tey ungu

Henrik Old heldur, at tey á ferðini fingi gott innlit í teir broytingar, sum eru farnar fram í eitt nú Aberdeen, síðani oljan tók dyk á

Umboð fyri Vinnunevndina og Oljumálastýrið saman við føroyingum í Bretlandi á vitjan í Peterhead

seg og yvirhálaði fiskivinnuna. Hann visir á, at stóðan í býnum í dag er tann, at tú skal hava sera høga inntøku fyri at klára teg, og tað ger, at tey ungu, sum ikki hava arbeiði í oljuvinnu og sum skulu til at fáa tak yvir hövdið, eru sera illa fyri. Tey hava sera ringt við at fáa fótafesti úttan so at tey fáa eitt arbeiði við sera hogari løn. Stóðan hjá teimum yngri í Aberdeen líkist nógvi henni hjá teimum ungu, sum skulu etabl-era seg í Havn. Hesi skulu brúka alla sína tilveru fyri at fáa tak yvir hövdið og er tað heilt burturvið.

Men so skjótt man kemur longur burtur frá Aberdeen, so verður hetta óðrvisi. Menningin í býnum hevur verið øgilig, uppá gott og ilt. Hon er sjálvandi komin væl við hjá mongum, men hini, sum ikki hava høga inntøku í hesi nýggju vinnu, hava ikki fingið tað betri, tá hugsað verður um at seta fót undir egjð borð. Meira enn 50.000 fólk eru flutt til býin.

Hugsa okkum væl um

Formaðurin í Vinnunevndini heldur, at vit føroyingar

mugu hugsa okkum ómetaliga væl um, fáa vit nógvar pengar um hendi frá eini oljuvinnu. Hann heldur, at tað var rætt at seta í lógina, at alt virksemi skuldi um føroyskan kaikkant, og at tað heldur skal vera móguleiki at gera undantak frá tí, um tað verður hildið rætt. Hann heldur tað vera burturvið nú at tosa um at taka hetta krav úr lógini, tí tað standa vit heilt á berum. Verður nógvi gass funnið og spurningurin verður um tað skal flytast til lands, so er tað nakað, sum vit ikki skulu taka støðu til her og nú men heldur nakað, sum má standa opið til ta tíð. Gass-terminalurin í St. Fergus er øgiligur, og er tað ivasamt, um hetta er tað føroyingar ynskja. Men tingmaðurin heldur, at hetta er nakað, sum okkara myndugleikar skulu hava móguleika at avgera í framtíðini. Tað skal vera ein samráðingarmóguleiki við oljufeløgini, har man nú einaferð letur og gevur og tekur.

– Men tað krevur umhugsni. Sjálvr trúgvi eg, at fáa vit ikki pengar til at brúka at menna útjaðaran við, so er illa vorðið. Skulu oljuinntøkur bara brúkast

til at menna tað, sum er í miðjuni av landinum og sum frammanundan er ment nógvi, so er einki vundið í hesi vinnu. Eitt tað mest týðandi við oljuvinnu her má vera, at útjaðarin fær betri umstøður. Hetta er nakað vit kunnu læra av skotum. Teir hava tikið í nakkán á sær sjálvum og siga, at her mátti henda nakað. Tað er helst í síðstu løtu, tí teir siggja, at útjaðarin er við skerdan lut. Tí koyra teir stóran peningaupphæddir til útjaðaramenning. Henrik Old heldur ikki tað er nökur orsök til at økja meira um virksemi í miðøkinum, tí her er nógvi virksemi sum er. Í dag er tað bert miðøkið, sum hevur fingið nakað burtur úr oljuvinnuni. So hvørt hon mennist má hetta eisini broytast.

Nú er kanska í so tíðliga at tosa um framtíðina, tá vit ikki vita, hvussu verður við oljufundum á føroyaøkinum, men verður olja funnin og framleiðsla fer í gongd, so ivast Henrik Old ikki eina løtu, at oljufeløgini fara at brúka eitt nú Suður-oynna í sambandi við sítt virksemi, nú hon helst fer at liggja næst oljufeltunum.

Nú hann er komin heimaftur spurdu við Henrik Old, hvat hann serliga hevur lagt sær í geyma á ferðini. –Áðrenn eg fór hugsaði eg nógvi um, hvat vit kunnu gera fyri, at Føroyar ikki minka enn meira. Eftir hesa ferðina eri eg sannfurdur um, at tað ber til at forða fyri hesi gongd, sjálvt um tað eru fleiri, sum halda, at alt fer at laga seg. Í sambandi við oljuvinnuna mugu vit ansa ómetaliga væl eftir, at ein slík nýggji vinna ikki kollrennur eitt so lítið sam-

felag. Ein dag er eingin olja eftir. Man krevur tí at ansa eftir ikki at gera alt samfelagið bundið at hesi eini vinnuni.

Vinarligur og ærligir

Formaðurin í Vinnunevndini hevur alt gott at bera skotum. Sjálvr hevur hann havt samband við skotar seinastu 30 árinum hann hevur virkað í fiskivinnuni og heldur fyri, at í teimum hava við bæði vinir og góðar samstarvsfelagar. Her visir hann serliga til teirra góða og ærliga lyndi. Hevur tú gjørt eina avtalu við ein skota so heldur hon. Annars kendist tað ikki so galið hjá føroyingunum at vitja í Skotlandi so stutt eftir, at vit fingi javnleik í fótbólta. Hetta gjordi, at skotar hugdu eitt sindur "skeivt" uppá føroyingar-nar. Ella vísit teimum virðing.

Henrik Old heldur tað vera rætt at menna samvinnuna við okkara næsta granna, bæði á tí vinnuliga og tí mentanarliga økinum. Hann fegnast tí um, at bæði Atlantic og Smyril Line byggja brýr millum londini, sum skulu stuðla uppundir hesa menning.

Heimafturkomin er ov mikið at triva í av arbeiði í Vinnunevndini. Sjálvr dámar formaðurin sera væl hetta arbeiði, tí alt, sum nevndin tekst við, hevur nakað við lív at gera. – Sjálvr eri eg ein rættiliga livandi persónur, og at skula stíla fyri arbeiðinum í Vinnunevndini er nakað, sum hóvar mær serstakliga væl antin tað so er í undirgrundini, í sjónum og omaná sigur ein opinskár-aður og fegin Henrik Old.

Blíðskapurin var óforur. – Skotar eru ærlig og vinselt fólk, sum føroyingar eiga at samstarva meira við heldur Henrik Old